

(א) נלעל ט:י, (ב) נלקמן טא. (ג) רש"ל וסי"א, (ד) נ"ל מן האירוסין בין מן הנשואין אף וכו' וכו"א (גילקוט), (ה) כמובן לו: (ו) נלקמן ט.א.

תורה אור השלם

1. והוא אשה בבתיקה יקח: ויקרא כא יג
2. אלקמה ונרשעה וְהָלְלָה וְזָה אֵת אֵלֶּה לֹא יִקַּח כִּי אִם בְּתוּלָה מַעֲמִיּוֹ יִקַּח אִשָּׁה: ויקרא כא יד
3. וְיֵאמֶר יְהוָה לְחַמְרֵי כַלְתּוֹ שֶׁבִי אֶלְמָנָה בֵּית אֲבִיךָ עַד יִגְדַּל שְׁלַח בֵּית כִּי אָמַר פֶּן יָמוּת גַּם הוּא בְּאִיּוֹר וְתִלְךָ תִּמְרָה וְתִשָּׁב בֵּית אֲבִיךָ: בראשית לח יא
4. וְזָתָן הָאִשָּׁה הַשֹּׁכֵב עִמָּה לְאִבֵי הַנְּעָרָה הַמְּשֻׁשִׁים קִסְף וְלוֹ תוֹדֶה לְאִשָּׁה תַחַת אִשָּׁר עִנָּה לֹא יוֹכֵל שְׁלַחָהּ קֵל יָמֶיהָ: דברים כב כט

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה הא לא אישתי וכו' וכו' וכו' דקידושין קא מיעביא ליה וע"ש דף ט"א:

מוסף רש"י

נתארמלו או נתגרשו. מן ההנטיס הללו, מן הנשואין פסולות. דשייה חללה צביאנו (דע"ל נח). מן האירוסין כשרות. דאפילו ר"מ לא פסול מן האירוסין אלא צביאנו דמשמרת גבייה פסולה אצל ממו (שם). מן מקצת בתולים ולא אמרין מקצת בתולים ככל הנמולס (כתובות צז). בתולה אפילו מקצת בתולים משמנו. או חוה כמיז והוא אשה בתולה יקח (שם). בבתיקה כשרה כדכר. במקום בתולים הקפיד הכתוב אצל נבעלה שלא כדכר והוא נערה כשרה לכסן גדול (שם). ע"ש שיהיו כל בתוליה קיימין. לענין צביאה שלא נבעלה אפילו שלא כדכר (שם צז).

תוס' חד מקמאי

אמר רב יהודה אמר רב נבעלה שלא כדרכה פסולה לכהונה פי' לכ"ג מתוב רבה ולו תהיה לאשה באשה הראויה לו פרט לאלמנה לכ"ג גרושה וחלוצה לכהן הדיוט ה"ד אלימא כדרכה מאי איריא משום אלמנה תיפוק ליה דה"ל בעולה. פירוש הוא תניא לקמן אנוסת עצמו ומפוחת עצמו לא (תשא) וישא אלאן לאו (תשא) כדרכה ומשום אלמנה אין משום בעולה לא. הוא מני ר"מ היא רוב דאמר כר"א ושמועין מהא מתניא שלא כדרכה יש לה קנס. ואקשינן אי כר"א מאי איריא משום בעולה. וקשה לן ומאי

הבא על יבמתו פרק ששי יבמות

מהו. לכונסה משבגרה או לא: צפר. קיחה דאירוסין אזלינן ושריא ליה או צמר נישואין אזלינן וכיון דבגרה אסירא ליה: מן האירוסין כשרות. אלמא בפסול כהונה צמר נישואין אזלינן מדלא פסול אלמנה שנתארסה לכ"ג ומת: ינוס. אלמא צמר אירוסין אזלינן: שאני הסס דכתיב אשה. כי אס צמולה מעמיו

יקח אשה והיא אשה קרא ימירא הוא ומיניה מרבינן לקמן בפירקין (דף טא). דלס אירס אלמנה ונתמנה להיות כהן גדול ינוס: אחת ולא שמים. מירוצא הוא אחת יש לך לרבות ולא שמים: הא אישתי גופה. צוגרת נשתנה גופה מן אירוסין לנישואין אלמנה לא נשתנית: מתנני' ולא ישא אס הנגרות. פלוגתייהו מפרש צמני': גמ' פשטא. אלמנה סתמא משמע מסמר. שבי אלמנה (צדאשית לח): דומיא דגרושה. וצגרושה פשטא ליה דסתמא היא דלית לך למינף דליפנין ג"ש צאלמנה: צמולה. אי הוה כתיב צמולה יקח מקצת צמולה משמע והוא מישמתי צוגרת השתא דכתיב צמולה מיתקרא צוגרת דמשמע דצעינן כל צמולה: צמולה. ציית ימירא דמשמע הכי למדרש צמקוס צמולה דהיינו דכרחה אס נבעלה נפסלה לכ"ג אצל צבעילה שלא כדרכה לא דלמיסר צעולה שלא כדרכה ליכא למימר מהאי קרא ולמדדרש עד שיהו כל צמולה קיימין ואפילו שלא כדרכה כדדרשינן ליה אליבא דרבי אלעזר

בין צמולה ממעט צוגרת כ"ג צעולה שלא כדרכה הלכך כי אש קרא למישרי אחא וכדדרשינן: ורבי אלעזר ורבי שמעון סברי. אי הוה כתיב צמולה שלימה משמע ומיתקרא צוגרת השתא דכתיב צמולה אפילו מקצת צמולים משמע לרבות צוגרת: צמוליה. צ' ימירא משמע שסתא צמוליה שלא אצדה מהס כלום על ידי צעילה צין כדכר צין שלא כדרכה וכיון דאיתרביא צוגרת להימירא איצטרין למיסר צעולה שלא כדרכה: פסולה לכהונה. לכ"ג שמוזיה על הצמולה אצל להדיוט אפילו כדרכה כשרה ואין זונה אלא הנבעלת לאסור לה: ולו ספיה לאשה. צמאנס נערה צמולה כתיב: פרט צאלמנה. מן האירוסין וזה המאנס כ"ג הוא או גרושה או חלוצה מן האירוסין היא אס כהן הדיוט הוא: סידי דמי. הך ציאת אונס שצא עליה כהן גדול זה: סיפוק ליה דהויא לה צעולה. ומניא לקמן [ע"ז] אנוסת עצמו ומפוחת עצמו לא ישא:

דדוקא מן הנשואין וי"ל דלחומרם מקשינן ועוד אר"י דגרושה היא אף מן האירוסין כמו גרושה דכהן הדיוט ואע"ג דצהשולט (גיטין מה. וסס) אמרי' לא דכולי עלמא ג"ש עדיפא מהקישא שאני התם דעיקר שטר נפקא לן מגזרה שוה. [וע"ש תוס' וצחסי מת. ד"ה דכ"ע]: פ"ד צבוגרת שצ"ו בתוריה. לאו דוקא כלו אלא כלומר נתמעטו קצת: אפ"י מקצת בתוליהם. לא מני למימר לרבי מאיר צמולה שלימה משמע צין כדרכה צין שלא כדרכה צמוליה להכשיר שלא כדרכה צמוליה למעוטי צוגרת דלא משמע ליה למדרש מצי"ת אלא לענין שלא כדרכה צמוליה במקום צמוליה ועוד דע"כ לר"מ צמולה מקצת צמולה ליה לר"מ צפרק אלמנה ציונת (כתובות לו: וסס) דלמר מקצת כסף ככל כסף ועוד דאי אפשר דצמולה שלימה משמע למעוטי שלא כדרכה דהא צקנס של נערה כתיב צמולה ואפילו הכי יש לה קנס דלמר צפרק קמא דקידושין (דף י.) מודה רבי לענין קנס דכולהו משלמי וכן לענין סקילה צנערה המאורסה לא פליג רבי אלא משום דכתיב לצדו ומיהו קשה לר"י למאן דלמר צמולה שלימה משמע אמאי איצטרין גבי קנס למעוטי צוגרת תיפוק ליה מדכתיב צמולה דמשמע שלימה וכן גבי נערה המאורסה ומיהו צמולה דגבי קנס איכא למימר דאיצטרין לכדדרשינן צפרק אלו נערות (כתובות לח: וסס): אי"מא בבדרבה תיפוק ליה דהויא בעו"ה. משמע דאסירא ליה לר"מ שיהא צעולת עצמו והא דקאמר צריש אלו נערות (סס ב. וסס) איכא צימיהו צעולה לכהן גדול היינו צעולה מאותה צעילה ע"למנה שנאנסה צה וכן פירש ר"ח ולא כמו שדחוק שס צקונטרס לפרש שנבעלה לאחר שלא כדרכה ועוד דא"כ הוה ליה למיפוך הינחא לר"א דלמר נבעלה שלא כדרכה פסולה אלא לר"מ מאי איכא למימר: א"מא א"מא ש"מא בדרכה. משמע דמשלם קנס אציהא שלא כדרכה וכן צפ"ק דקידושין (דף י. וסס) דקאמר מודה רבי לענין קנס דכולהו משלמין הקשה ריב"ז מנאן על פירוש רש"י צפ"י צן סורר מורה (פסחין עג. וסס) גבי רדף אחר חייבי לאוין ואחר חייבי כרימות דמיתא להילל צנפשו ופרין ואלו נערות שיש להם קנס

גמ.

מהו בתר נישואין אזלינן. מתוך פירוש הקונטרס משמע דשמואל ידע דמיעביא ליה אס מותר לכונסה משבגרה או לא אע"ג דמתניתינן לא חייבי צאסור קיחה מ"מ שמואל הוה מדמי צאסור קיחה לצאסור חללה וקשה לר"י דמעיקרא פשט ליה שמואל דצמר נישואין אזלינן וצמר הכי פשט ליה דצמר

אירוסין אזלינן ועוד דלא הוה ליה למימר לשויה חללה לא קמיעביא לי כיון דציהו נמי ידע דלא קמיעביא ליה אלא לענין קיחה אלא שהיה מדמה זה לזה והכי הוה ליה למימר שאני צאסור קיחה מאסור חללה וצרה לר"י דשמואל היה סבר דמיעביא ליה אי חשיב ליה לר"מ משמרת ציאה פסולה כיון שהקידושין היו ציתר או לא והיה יכול להשיבו דזו ציאה כשרה היא דמותר לכנס כדקאמר צממוך אלא לפי דבריו שצצור דאסור לכנס משיב לו תנינא דמן הנישואין פסולות וכיון דעיקר חללות מן הנשואין צכ"מ הוה דצמר נישואין אזלינן אפי' הוה הקידושין צהימר: א"מ אישתי גופה. קודס נישואין אחר שנתמנה להיות כ"ג וה"ה אס אירס צוגרת או קטנה וצגרה ואח"כ נתמנה להיות כ"ג דדוקא נתמנה ואח"כ צגרה הוה דלא יכנס דנשתנה הגוף אחר שנתמנה וצ"ע אס אחר שנתמנה נעשית מוכת עץ או צעולה אי הוה נשתנה הגוף ולא יכנס או לא וקצת משמע צפ"ק דקידושין (דף י.) דלא חשיבא צעולה אישתי גופה דקאמר אי תחלת ציאה קונה יכול כ"ג לתקש צציהא ופי חצוב כאישתי גופה היאך יכנס והלא צעולה היא צשעת נישואין אס תאמר דציאה אירוסין (א) עושה ומיהו צפ"י אלו נערות (כתובות לח: וסס) חשיב צעולה שינוי הגוף גבי הא דפרין דצדכא צמולה צמולה לגזריה שיש שהי אי קורא צה נערה אפר לא אורסה ומשיי הא אישתי גופה הא לא אישתי גופה והא דלמר צפ"י נערה צמזבזות (דף מה. וסס) ולמלא כי חדיית רחמנא היכא דלא אישתי גופה שלא צגרה התם שהיתה כבר צעולה מן הצועל לא חשיב שינוי הגוף צבעילת צעל וצבעילת צועל אע"ג דהוה שינוי הגוף התם לא איירי אלא צנשתנה הגוף אחר העצירה. [וע"ש תוס' כתובות מה. ד"ה דלמאן:] דומיא דגרושה. וא"ת דצדכא צמולה דומיא דלמנה הויה

דדוקא מן הנשואין וי"ל דלחומרם מקשינן ועוד אר"י דגרושה היא אף מן האירוסין כמו גרושה דכהן הדיוט ואע"ג דצהשולט (גיטין מה. וסס) אמרי' לא דכולי עלמא ג"ש עדיפא מהקישא שאני התם דעיקר שטר נפקא לן מגזרה שוה. [וע"ש תוס' וצחסי מת. ד"ה דכ"ע]: פ"ד צבוגרת שצ"ו בתוריה. לאו דוקא כלו אלא כלומר נתמעטו קצת: אפ"י מקצת בתוליהם. לא מני למימר לרבי מאיר צמולה שלימה משמע צין כדרכה צין שלא כדרכה צמוליה להכשיר שלא כדרכה צמוליה למעוטי צוגרת דלא משמע ליה למדרש מצי"ת אלא לענין שלא כדרכה צמוליה במקום צמוליה ועוד דע"כ לר"מ צמולה מקצת צמולה ליה לר"מ צפרק אלמנה ציונת (כתובות לו: וסס) דלמר מקצת כסף ככל כסף ועוד דאי אפשר דצמולה שלימה משמע למעוטי שלא כדרכה דהא צקנס של נערה כתיב צמולה ואפילו הכי יש לה קנס דלמר צפרק קמא דקידושין (דף י.) מודה רבי לענין קנס דכולהו משלמי וכן לענין סקילה צנערה המאורסה לא פליג רבי אלא משום דכתיב לצדו ומיהו קשה לר"י למאן דלמר צמולה שלימה משמע אמאי איצטרין גבי קנס למעוטי צוגרת תיפוק ליה מדכתיב צמולה דמשמע שלימה וכן גבי נערה המאורסה ומיהו צמולה דגבי קנס איכא למימר דאיצטרין לכדדרשינן צפרק אלו נערות (כתובות לח: וסס): אי"מא בבדרבה תיפוק ליה דהויא בעו"ה. משמע דאסירא ליה לר"מ שיהא צעולת עצמו והא דקאמר צריש אלו נערות (סס ב. וסס) איכא צימיהו צעולה לכהן גדול היינו צעולה מאותה צעילה ע"למנה שנאנסה צה וכן פירש ר"ח ולא כמו שדחוק שס צקונטרס לפרש שנבעלה לאחר שלא כדרכה ועוד דא"כ הוה ליה למיפוך הינחא לר"א דלמר נבעלה שלא כדרכה פסולה אלא לר"מ מאי איכא למימר: א"מא א"מא ש"מא בדרכה. משמע דמשלם קנס אציהא שלא כדרכה וכן צפ"ק דקידושין (דף י. וסס) דקאמר מודה רבי לענין קנס דכולהו משלמין הקשה ריב"ז מנאן על פירוש רש"י צפ"י צן סורר מורה (פסחין עג. וסס) גבי רדף אחר חייבי לאוין ואחר חייבי כרימות דמיתא להילל צנפשו ופרין ואלו נערות שיש להם קנס

עין משפט

נה א מ"י פ"יו מהל' אסורי ציאה הל' יב סמג לאוין קחה ועשין כ: נו ב מ"י שס הל' י: נו ג מ"י שס הלכה א: נח ד מ"י שס הל' יא: נט ה מ"י שס הל' יב: ס ו מ"י שס הל' י: טו ש"ע א"ש"ע סימן ו סקף א:

תוס' חד מקמאי

קושיא דלמא ר"מ ס"ל כר"א בשלא כדרכה ופליג עליה בפניו הבא על הפניה. ועוד לישיני ליה רב דאמר כר"ש. ועוד לישיני ליה דבאנס מיירי דבכ"ג לא עושה זונה בפניו הבא על הפניה (ועוד לישיני ליה) דאית"ה קשיא דרב אורב דהא אמר רב בפ"ק דכתובות הלכה כר' יוסי דאמר אס רוב הני נישואין לכהונה ה"ו נושא לכהונה (א) דאראב"י גבי אנוסת עצמו ומפוחת עצמו הולד חל"ל. (ב) ואוקמוהו דאראב"י בפותחה אבל באנוסת ליכא משום זונה בפניו הבא על הפניה (ואנוסת חבור דקתיב משום לה דאמר לא ישא) לכך נראה מה שפירש הרמב"ם דהכי פ"ק אי רב כחידאה ס"ל ה"ל לאשמועינן הא דר"א אלא לאו שי"מ דאליבא דר"ה אמר למילתיה ושני ליה במאנא דכ"ע בעל א' עושה אותה בעולה שא"ל אמר כראיתו בפ"ק דקידושין: אמר רב שימי בר חייא נבעלה לכהונה כשרה לכהונה ואפי' לכ"ג דאין זנות לכהונה. וקטנה שנתפתחה תחת בעלה אסורה לבעלה כהן ומותרת לבעלה ישראל דפרין קטנה אונס הוא ואונס בישראל משרא שרי. והתניא אי אתה עושה חיל מנדה ה"ק אפילו בא עליה ב' פעמים דאילו ראשונה לא צריך שיהי כיון דגיה שכיח לבעלה בחר יומי נדותה אינה מתחללת. (א) נראה בפ"ק עשרה יוחסין אמר רב אסי הלכך כהן שבא על אחותו זונה עשה לה חלה לא עשה לה חור ובא עליה עשאה חללה:

(א) נראה דל"ל ועוד לקמן פסק רב הלכה כר"א גבי אנוסת מיניו ומפוחת מיניו הולך חל"ל כו'. (ב) לפיכך נני' לא אמרין שום חילוק צין פסותה לאנוסה אצ"מ דר"א וצ"ע. (ג) נראה דל"ל גרסין צפ"י עשרה יוחסין דף טו ע"ש

הבא